

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за присъждане на научна и образователна степен „доктор“

На д-р. **ТЕОДОРА СТЕФАНОВА МАНОЛОВА – МАНЧЕВА**

Редовен докторант в Катедра по неврология и психиатрия,

Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора

на тема

**„РАЗПРОСТРАНЕНИЕ, КЛИНИЧНИ ФОРМИ И ПРОФИЛАКТИКА НА МОЗЪЧНО-СЪДОВИТЕ
ЗАБОЛЯВАНИЯ В СТАРОЗАГОРСКИ РЕГИОН“**

От проф.д-р. Екатерина Вас. Хаджипетрова

Представеното популационно-епидемиологично проучване на д-р. Теодора Манолова-Манчева върху разпространението и клиничните форми на мозъчносъдовата болест в Старозагорски регион е актуален труд с научни потвърждения и практическо приложение в неврологичната практика. Мозъчносъдовата болест и нейните тежки последствия са един от най-значимите и нерешени медикосоциални проблеми на България.

Дисертацията е правилно структурирана, написана на 110 страници и включва: въведение, литературен обзор, цели и задачи, контингент и методи, резултати, обобщение изводи и приноси. Литературният обзор е представен на 45 страници, а на 40- са дадени резултатите от собствените проучвания, илюстрирани с 6 таблици и 14 фигури. Цитирани са 264 източника, от които 23 на български език и 241 на латиница.

В литературният обзор д-р. Манолова представя големи световни проучвания, като MONICA- посветено на изследване на честотата и смъртността от мозъчни инсулти в 21 популации от 11 страни. Проучването ARIC, проследява рисъкът от развитие на атеросклероза в голяма американска популация. Цитирано е голямото Фрамингамско наблюдение, което обхваща 9152 мъже и жени на възраст над 50г. проследени в три последователни периода или за 50г. (1950-2004). Разгледан е голям диапазон от епидемиологични наблюдения на МСЗ в Европа, Азия, Северна и Южна Америка като е обърнато внимание на специфичните за всеки един регион съдови заболявания.

Подробно са анализирани добре и по-малко добре документирани рискови фактори за мозъчните инсулти.

Целта на дисертационния труд е да се установи честотата на мозъчносъдовите заболявания в градски регион, лечими рискови фактори за тях, и да се очертаят някои насоки за вторична профилактика при мозъчни инсулти.

Клинико-епидемиологично проучване на МСЗ е в градски регион с 148 103 жители(72 724 мъже и 75 379 жени на възраст между 50 и 80г.) подбрани рандомизирано. Общо са включени 521 болни (229 мъже и 292 жени), от които 421 (186 мъже и 235 жени) с исхемични мозъчни инсулти, 83 (37 мъже и 46 жени) с мозъчни кръвоизливи и 17 (6 мъже и 11 жени) с субарахноидни кръвоизливи.

При болните е използвана модифицирана карта за скрининг на рискови фактори за МСБ (ASPS) и са изследвани соматичен и неврологичен статус, компютърна томография на главен мозък, ЕКГ и липиден профил. Получените резултати са обработени със съвременна статистическа програма SPSS.

Основните резултати от дисертационния труд показват, че сред проучените болни с мозъчно-съдови заболявания най-голям е относителният дял на мозъчните инфаркти, следвани от мозъчните и субарахноидните кръвоизливи.

При болните с исхемични мозъчни инсулти преобладава локализация в лява средна мозъчна артерия и за двата пола, редки са инцидентите във вертебробазиларната система. Проведеното изследване показва, че артериалната хипертония, сърдечно-съдовите заболявания и хиперлипидемиите са най-разпространените рискови фактори за исхемичен мозъчен инсулт при изследваната популация.

Мозъчните кръвоизливи по-често са локализирани в дясната голямомъзъчна хемисфера. Следват стволовите и малкомозъчни кръвоизливи. Хипертоничната болест и тук е най-честият добре документиран рисков фактор. Вторият по значимост рисков фактор са съдовите аномалии.

От всички параклинични изследвания важно място заема компютърната томография проведена рано, непосредствено след инцидента, която дава възможност и за адекватно лечение. Обсъдена е препоръка за вторична профилактика с оглед намаляване честотата на бъдещи рецидиви.

Представени са 13 извода с научно-практическа стойност. Приносите са реално оценени.

Д-р. Т. Манолова е публикувала 4 научни статии, свързани с дисертационния труд. Две от тях са отпечатани в международни списания (едната с импакт фактор 1,1), а останалите две- в български научни издания.

Съществени критични бележки нямам, но искам да обърна внимание на 2 рискови фактори: Хиперлипидемиите са приети в групата добре проучен рисков фактор. Вредата от тютюнопушенето редовно се обсъжда при всички форми на МСБ. Липсата на убедителни данни в това отношение в представената дисертация, наверно е свързана с търсене на група от пушачи с над 20 цигари дневно, която липсва в проучването.

Заключение:

Научният труд на д-р.Теодора Манчева е едно мащабно изследване и търсene на важни фактори свързани с един голям и нерешен медико социален проблем в нашето здравеопазване. Представеният модел за диагностика на МСБ , най-честите съдови инциденти и препоръки за вторична профилактика потвърждават съвременните стандарти и успешно могат да бъдат прилагани в практиката.

Моята оценка за дисертацията е положителна и препоръчвам на уважаемото научно жури, да присъди на д-р.Теодора Стефанова Манолова-Манчева научната и образователна степен „доктор“.

Подпись:

